
SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for HSL-fakultetet

Møtedato:
22.10.2020

Sak:
31/20

Tertialrapport for HSL-fakultetet 2. tertial 2020

Innstilling til vedtak:

Fakultetsstyret tar tertialrapport for 2. tertial 2020 til etterretning.

Bakgrunn

Dekanen har over tid meldt om utfordringer knyttet til økonomien, og også økonomistyringen ved fakultetet. Årsaken til dette har vært sammensatte problemstillinger knyttet til organisasjonsendringer, avsetninger og regnskapsføringer, samtidig som økonomiseksjonen ved fakultetet over tid ikke har hatt tilgang på nødvendige personalressurser. I arbeidet med å styrke økonomistyringen ved fakultetet har det blant annet vært fokus på å forbedre og standardisere tertialrapportene for regnskap og budsjett. Fakultetsstyret ble i septembermøtet presentert for strukturen på de nye rapportene, og i denne saken presenteres tertialrapporten for andre tertial basert på det nye oppsettet. Det pekes i rapporten på flere områder som må forbedres fremover, særlig knyttet til budsjettarbeidet. Dette er et arbeid som vil prioriteres av dekanen fremover, og den løpende statusen på arbeidet vil presenteres for fakultetsstyret i tertialrapportene fremover.

HSL-fakultetet har ved utgangen av 2. tertial 2020 et negativt resultat på 22,9 millioner kroner. Resultatet fordeler seg slik på aktiviteter (protyper):

- Ordinær drift (prototype 10): -48,4 millioner kroner.
- Interne øremerkinger (prototype 12): 21,5 millioner kroner
- Øremerket bevilgning (prototype 13): 2,9 millioner kroner
- Øvrig bevilgning (prototype 14-18): 1,1 millioner kroner
- Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet regnskapsføres slik at det ikke har resultateffekt.

Den økonomiske situasjonen ved HSL-fakultetet må anses som kritisk. De negative avsetningene på ordinær drift øker, og er per 2. tertial 2020 på 79,1 millioner kroner. Samtidig er det betydelig med ubrukte øremerkede midler. Det er budsjettert med et samlet merforbruk i 2020 på 177,9 millioner kroner, noe som ikke er realistisk. Dette betyr at budsjettene samlet sett ikke er troverdig og de fungerer ikke som et godt styringsverktøy – iallfall ikke på aggregert nivå.

De viktigste grep på kort sikt vil være å:

- Få budsjettene til å fungere som styringsverktøy på aggregert nivå, på kort og lang sikt
- Øke fokuset på samspillet mellom ordinær drift på den ene siden og øremerkede midler på den andre siden, ved å synliggjøre disse postene i økonomirapportene
- Gjennomgang av alle øremerkete midler med tanke på å få en fullstendig oversikt over den økonomiske situasjonen ved HSL-fakultetet

Totaløkonomi

Fak/Inst/avd 33*	Regnskap og budsjett - totaløkonomi for perioden 202000-202008					
BEV og BOA samlet	Regnskap		Budsjett		Regnskap hittil i år sammenlignet med årsbudsjett	
Tall i hele 1000	201900-201908	202000-202008	202001-202008	202001-202012	regnskap i %	rest
Sum inngående balanse	-114 479	-77 088	0	0		
Bevilgning, rammetildeling	-306 752	-313 263	-283 775	-446 657		
Bevilgning, øvrig	-11 610	-8 342	-5 923	-9 032		
Periodens bevilgning	-318 361	-321 605	-289 697	-455 689	70,58 %	-134 084
Andre salgs- og leieinntekter	-777	-822	-36	-36		
Periodens inntekt fra BOA	-38 802	-50 840	-66 936	-103 875		
Interne tilskudd	-3 423	-3 974	2 343	5 771		
Sum øvrige inntekter	-43 002	-55 636	-64 630	-98 140	56,69 %	-42 504
Sum inntekter	-361 363	-377 241	-354 327	-553 829	68,12 %	-176 588
Sum personalkostnader	314 839	328 965	345 472	546 465	60,20 %	217 500
Sum ordinære driftskostnader	49 070	32 936	76 076	117 231	28,09 %	84 295
Internhusleie	30 170	31 027	31 027	46 538		
Anskaffelser/investeringer	510	2 422	2 253	2 253		
Av-/nedskrivninger m.m.	2 493	2 084	2 084	2 084		
Sum kostnader	397 082	397 434	456 912	714 571	55,62 %	317 137
Netto interne postering BEV-BOA	1 868	2 722	10 974	17 355	15,68 %	14 633
Periodens driftsresultat	37 587	22 915	113 559	178 098		
Netto finansposter	11	-3	0	0		
Periodens resultat	37 598	22 913	113 559	178 098		

Tabell 1 Totaløkonomi med regnskap og budsjett 2. tertial 2020

Resultatregnskapet for totaløkonomien for HSL-fakultetet for 2. tertial 2020 viser et negativt resultat på 22,9 millioner kroner. Hele det negative resultatet er knyttet til den bevilgningsfinansierte aktiviteten (BEV). Årsaken til det, er at inntektene knyttet til bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) periodiseres lik kostnadene, og har derfor ingen direkte resultateffekt.

Fakultetets samlede avsetning ved utgangen av 2. tertial 2020 er på 58,4 millioner kroner og fordeler seg slik:

- 13,3 millioner kroner, ordinær bevilgning
- 10,3 millioner kroner, supplerende tildelingsbrev
- 27,8 millioner kroner, bidragsprosjekt
- 7,0 millioner, oppdragsprosjekt

Det er budsjettert med et samlet merforbruk i 2020 på 178 millioner kroner, noe som ikke er realistisk. Dette betyr at budsjettene ikke er troverdig og de fungerer derfor ikke som et godt styringsverktøy på aggregert nivå. Det er derfor på mange områder mer relevant å sammenligne med samme periode i fjor/tidligere års forbruk.

For at fakultetet som helhet skal komme i balanse, må også hver enkelt enhet omtrentlig være i balanse. Det betyr at vi kan tillate at det årlige resultatet for de enkelte enhetene svinger mellom pluss og minus, men over tid må alle enheter vise at de kan drive i balanse. Et merforbruk et år, kan kun forsvares hvis man ser at man får dekket det inn de neste årene. På samme måte vil man også

ved store positive avsetninger, måtte se på mulige omdisponering av midlene. For å komme dit, er HSL-fakultetet helt avhengig av å få budsjettene til å fungere som styringsverktøy både på kort og lang sikt.

Totaløkonomi fordelt på BEV, BOA og investeringer/avskrivninger

Fak/inst/avd 33*	Resultatregnskap for perioden 202000-202008			
BEV og BOA samlet	Totaløkonomi	BEV	BOA	Investeringer og avskrivninger
Sum inngående balanse	-77 088	-43 506	-33 582	-0
Bevilgning, rammetildeling	-313 263	-313 263	0	0
Bevilgning, øvrig	-8 342	-8 638	0	296
Periodens bevilgning	-321 605	-321 901	0	296
Andre salgs- og leieinntekter	-822	-731	-92	0
Periodens inntekt fra BOA	-50 840	-50	-50 790	0
Interne tilskudd	-3 974	-4 009	35	0
Sum øvrige inntekter	-55 636	-4 790	-50 846	0
Sum inntekter	-377 241	-326 691	-50 846	296
Sum personalkostnader	328 965	311 295	17 670	0
Sum ordinære driftskostnader	32 936	26 521	6 414	0
Internhusleie	31 027	31 027	0	0
Anskaffelser/investeringer	2 422	4 723	80	-2 380
Av-/nedskrivninger m.m.	2 084	0	0	2 084
Sum kostnader	397 434	373 566	24 164	-296
Nettopostering BEV-BOA	2 722	-23 964	26 686	0
Periodens driftsresultat	22 915	22 911	4	-0
Netto finansposter	-3	11	-14	0
Periodens resultat	22 913	22 922	-9	-0

Tabell 2 Totaløkonomi fordelt på BEV, BOA og investeringer/avskrivninger per 2. tertial 2020

De generelle kommentarene til totaløkonomien er:

- Av periodens samlede inntekter til fakultetet per 2. tertial utgjør BOA 13,62 %, i 2019 var andelen 15,95 %.
- Budsjettavvik på bevilgning skyldes i hovedsak manglende budsjett på inntekt på interne øremerkinger/øremerkede midler. Inntektsført bevilgning for øremerkede midler er ikke periodisert, og gjelder for hele 2020.
- Budsjettavvik på personalkostnader skyldes i hovedsak refusjoner og tilskudd som ikke er budsjettet. Personalkostnadene er i hovedsak realbudsjettet og periodisert korrekt.
- Budsjett på driftskostnader gjenspeiler i hovedsak rammebudsjett, og ikke faktisk forventet forbruk. Sammenligner vi med samme periode i fjor, så ser vi en nedgang på reisekostnader på 8 millioner kroner på BEV og 4,6 millioner kroner på BOA, og en nedgang på møter, kurs/seminarer og bevertning på 1,9 millioner kroner, som i all hovedsak gjelder BEV. Det foreligger ingen gode anslag på hvor årets forbruk vil ligge. Tidligere års forbruk har ligget på 60-62 millioner kroner på BEV og 17-20 millioner på BOA. Det må forventes at denne vil bli lavere som følge av reduserte kostnader hittil i år.
- Nettoposteringer BEV-BOA, gjenspeiler i hovedsak samspillet mellom ordinær drift på den ene siden, og øremerkede midler på BEV/BOA på den andre siden. Hovedtyngden av posteringer vil være tilknyttet BOA. Avviket mot budsjett skyldes i hovedsak at vi ikke har budsjettet den samlet effekten av dette samspillet i den bevilgningsfinansierte aktiviteten (motpost av belastet lønn, indirekte kostnader og egenfinansiering).

Bevilgningsfinansiert aktivitet per prototype

Fak/inst/avd 33*	Resultatregnskap for perioden 202000-202008				
Bevilgningsfinansiert aktivitet Alle tall i hele 1000	BEV	Ordinær drift (prototype 10)	Interne øremerkinger (prototype 12)	Øremerket bevilgning (prototype 13)	Bevilgning øvrig (prototype 14-16)
Sum inngående balanse	-43 506	30 741	-42 068	-20 870	-11 310
Bevilgning, rammetildeling	-313 263	-265 412	-19 388	-28 463	0
Bevilgning, øvrig	-8 638	0	0	204	-8 842
Periodens bevilgning	-321 901	-265 412	-19 388	-28 260	-8 842
Sum øvrige inntekter	-4 790	3 396	-11 554	3 421	-53
Sum inntekter	-326 691	-262 016	-30 942	-24 838	-8 894
Sum personalkostnader	311 295	273 566	13 184	21 425	3 120
Sum ordinære driftskostnader	26 521	18 943	2 592	480	4 506
Internhusleie	31 027	31 027	0	0	0
Anskaffelser/investeringer	4 723	3 070	1 543	47	63
Sum kostnader	373 566	326 606	17 319	21 952	7 689
Nettopostering BEV-BOA	-23 964	-16 206	-7 835	0	76
Periodens driftsresultat	22 911	48 384	-21 458	-2 886	-1 129
Netto finansposter	11	11	0	0	-0
Periodens resultat	22 922	48 395	-21 458	-2 886	-1 129
Sum utgående balanse	-23 616	79 137	-63 525	-23 757	-15 470

Tabell 3 BEV regnskap fordelt på prototyper 2. tertial 2020

Når vi deler opp BEV i prototyper, så får vi et litt mer nyansert bilde av resultatet per 2. tertial 2020. Periodens negative resultat på 22,9 millioner kroner skyldes at ordinær drift har et negativt resultat på 48,4 millioner kroner med en tilhørende akkumulert negativ avsetning på 79,1 millioner kroner, mens vi har både positivt resultat og positive avsetninger på de øremerkede midler. Fakultetet må ikke bare være i balanse samlet, men også imellom prototypene og enhetene.

Det er bekymringsfullt at de negative avsetningene på ordinær drift øker, samtidig som det motsatte skjer på øremerkede midler. Siden interne øremerkinger (prototype 12) er midler øremerket ved UiT/fakultet/institutt, er denne tett koblet sammen med ordinær drift (prototype 10), og til en viss grad må disse derfor sees i sammenheng. Selv om vi ser disse to sammen, så har vi et samlet negativt driftsresultat per 2. tertial på 26,9 millioner kroner og en negativ avsetning på 15,6 millioner kroner.

Felles lønnsbudsjett, slik den håndteres i dag, bidrar til å vanskeliggjøre budsjettoppfølgingen/økonomistyringen både på fakultetsnivå/aggregert nivå og på instituttnivå. For felles lønnsbudsjett har den akkumulerte avsetningen økt med 22,6 millioner kroner hittil i år, og er nå på 27,8 millioner kroner. Dette er ikke et heldig utfall av felles lønnsbudsjett. Skal felles lønnsbudsjett fungere, må det bidra til fleksibilitet imellom enhetene, og ikke en utelukkende økende avsetning på interne øremerkinger. Det vil derfor bli endret på måten dette håndteres på.

Den økonomiske situasjonen ved HSL-fakultetet må anses som kritisk. De negative avsetningene på ordinær drift øker, samtidig som det står ubrukte øremerkede midler både på BEV og BOA. Det blir viktig å få til en god kontroll både på hvilke forpliktelser vi har i øremerkede midler i BEV og BOA, men og også hvilke muligheter og handlingsrom disse kan gi oss. I tillegg til en gjennomgang av kostnadsnivået på ordinær drift, er en av nøklene for å komme i balanse, å få hentet en større andel finansiering av de faste kostnadene fra interne øremerkinger/øremerkede midler og BOA. Vi ønsker å løfte fokuset ved å synliggjøre dette samspillet i økonomirapportene.

Bevilgningsfinansiert aktivitet, utvikling i avsetninger

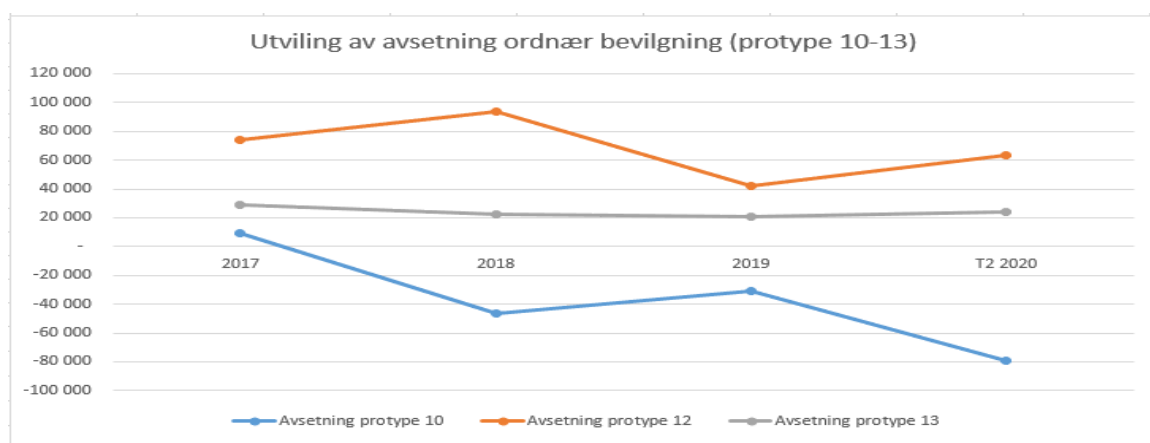
Fak/inst/avd 33*	Utvikling av avsetninger på prototype 10-13				
Bevilgningsfinansiert aktivitet	Regnskap				Budsjett
Prototype 10-13 Tall i hele 1000	2017	2018	2019	202001-202008	2020
Bevilgning, rammetildeling	-446 455	-489 760	-486 431	-313 263	-446 657
Sum utgående balanse	-113 062	-69 278	-32 197	-8 145	147 861
Avsetning i % av bevilgning	25,32 %	14,15 %	6,62 %	2,60 %	-33,10 %

Tabell 4 BEV prototype 10-13, utvikling av avsetning

Som vi ser så har avsetningene knyttet til ordinær bevilgning (prototype 10-13) gått ned fra 25,32% i 2017 til 6,62% i 2019. Fortsetter vi med dagens tempo på forbruk, så risikerer vi å ende med en negativ avsetning på BEV ved utgangen av 2020. En avsetning på 2,6% per 2. tertial gir ikke et helt riktig bilde av nåsituasjonen, da bevilgningen for øremerkede midler KD (prototype 13) ikke er periodisert, og noe av inntekten vil derfor høre hjemme i 3. tertial.

Siden driftsbudsjettet gjenspeiler en kostnadsramme og ikke et reelt forbruk, og at det ikke er budsjettert bevilgning på øremerkede midler, er det ingen grunn til å anta at årsbudsjett for 2020 gir en pekepinn på hvor vi kommer til å ende ved utgangen av året.

Avsetningene samlet måles opp mot ordinær bevilgning, og er summen av prototype 10-13. Som vi har sett tidligere så betyr ikke et samlet greit resultat at alt er i orden. Fleksibiliteten i ramkestyringen forsvinner med økende grad av øremerkinger. Vi må sikre at finansieringen av de interne øremerkingene ikke går på bekostning av finansieringen av de faste kostnadene.

Figur 1 Utvikling av avsetning ordinær bevilgning (prototype 10-13). I grafen er fortegnene snudd, for bedre visuell framstilling

Som vi ser av utviklingen de siste tre år, så har arbeidet med å bygge ned avsetningene ikke nødvendigvis fulgt finansieringen. De store merforbrukene blir liggende på ordinær drift (prototype 10), mens vi flytter mer av finansieringen over til interne øremerkinger. Årsaken til endringen i kurvene for prototype 10 og 12 i 2019 er omdisponering av tidligere års avsetninger mellom prototypene, hvor omdisponering fra felles lønnsbudsjett utgjorde på 38,5 millioner kroner. En avsetning på felles lønnsbudsjett er ikke nødvendigvis friske midler som kan brukes til andre formål. På den andre siden så er det behov for å sikre finansiering de historiske stipendiat-/postdok.-stillingene. Disse lar seg ikke lenger finansiere av tidligere års avsetning, og det vil derfor være et behov for å se på hvordan disse kan finansiere av intern rammefordeling.

Avsetning per institutt/enhet flerårig

Før vi kan gi et korrekt bilde av avsetningene på prototype 10-13 på de enkelte institutt, så er det en del grep som må gjøres. Manglende inntektsføring av bevilgning på de enkelte stipendiatprosjektene, gjør at vi får et misvisende bilde av situasjonen på de forskjellige enhetene. Den gir også inntrykk av store avsetninger på felles/fak.ledelse/fak.adm., noe som heller ikke er et helt korrekt bilde. For å få til et korrekt bilde og en god økonomistyring, vil det framover være behov for en mye strammere oppfølging av samspillet både mellom protypene og mellom HSL felles og de enkelte enheter.

En samlet negativ avsetning på 79,1 millioner kroner på ordinær drift tilsier at avsetningen ikke bare skyldes en enkelt enhet. Vi har ikke en oversikt over alle utilsiktede konsekvenser av felles lønnsbudsjett, men selv om vi skulle overføre hele avsetningene på felles lønnsbudsjett til ordinær drift, så står vi fremdeles med en samlet negativ avsetning på 51,3 millioner kroner. For å få en oversikt over den reelle situasjonen på ordinær drift, vil det være behov for en fullstendig gjennomgang av aktiviteter som har interne øremerkinger, øremerket bevilgning og BOA. Her kan det også ligge andre aktiviteter med manglende finansiering/overforbruk som må dekkes av ordinær bevilgning. Dette er et arbeid som må gjøres i forbindelse med 3. tertial/årsavslutningen.

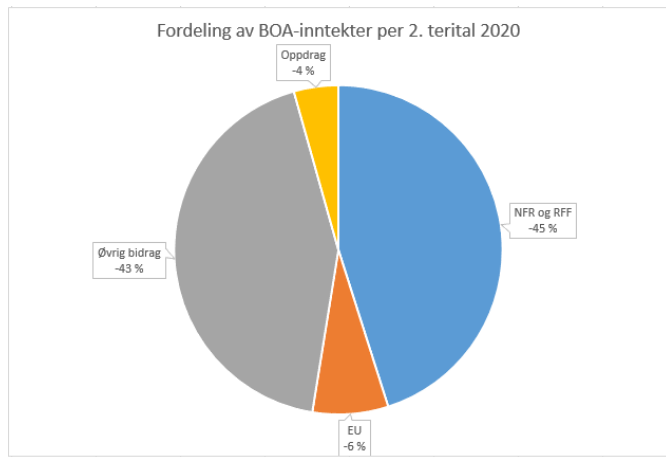
Bidrag og oppdragsfinansiert aktivitet

Fak/inst/avd 33*	BOA regnskap og budsjett				
	Regnskap				Budsjett
Bidrag- og oppdragsfinansiert aktivitet					
Tall i hele 1000	2017	2018	2019	202001-202008	2020
Sum inngående balanse	-20 506	-21 394	-26 537	-33 582	0
Sum inntekter	-63 427	-77 529	-94 926	-50 846	-103 833
Sum personalkostnader	22 136	24 221	27 250	17 670	37 821
Sum ordinære driftskostnader	13 309	17 247	20 683	6 414	26 684
Anskaffelser/investeringer	25	68	1 609	80	20
Sum kostnader	35 470	41 536	49 543	24 164	64 525
Lønn og godtgjørelser - interne posteringer	34 872	42 624	58 520	36 894	46 754
Indirekte kostnader	27 117	26 255	41 216	25 609	45 073
Leiested	0	0	0	0	0
Egenfinansiering	-35 064	-36 143	-54 086	-36 000	-58 134
Avslutning av prosjekter	404	2 672	106	183	0
Nettopostering BEV-BOA	27 329	35 408	45 757	26 686	33 693
Periodens driftsresultat	-628	-584	374	4	-5 615
Netto finansposter	-18	-8	9	-14	0
Periodens resultat	-646	-592	382	-9	-5 615
Sum utgående balanse	-23 414	-26 537	-33 582	-34 790	0

Tabell 5 Utvikling BOA, flerårig

Regnskap for BOA-porteføljen de siste 3 år, med budsjett for 2020, viser en jevn stigning fram mot 2020. Gitt at budsjett for 2020 er reelt, er det bekymringsfullt at vi per 2. tertial kun er halvveis mot å nå budsjettet. Det innebærer at vi enten ikke når de budsjetterte målne, eller at vi ikke har vært flink nok til å flytte kostnader fra BEV til BOA. Begge har konsekvenser for styringen av økonomien, spesielt på ordinær drift (prototype 10). Sammenligner vi budsjett for 2020 med regnskap for 2019, så ser vi også at summen av nettoposteringene er budsjettert til å gå ned. Hvorvidt budsjettert nedgang skyldes en nedgang i aktivitet er ikke avklart.

Avsetningen viser ikke reelt resultat på de enkelte BOA-prosjektene, men gir mer et uttrykk for om vi er på forskudd eller etterskudd med å få inn inntekter fra finansieringskildene. Samlet egenfinansiering per 2. tertial 2020 er på 36 millioner kroner, og utgjør 41,5% av de samlede kostnadene. Budsjettert andel er 35,9%.

Figur 2 BOA-inntekt per finansieringsgruppe per 2. tertial 2020

Figur 2 viser fordeling av BOA-aktiviteten på de finansieringsgrupper per 2. tertial 2020, og vi ser at bidrag fra NFR og RFF samlet er den største finansieringsgruppe, og utgjør 45% av de eksterne inntektene på BOA.

Samspillet mellom BEV og BOA

Som vi ser av Tabell 3 BEV regnskap fordelt på protyper 2. tertial 2020, så viser ordinær drift et negativt resultat per 2. tertial på 48,4 millioner. Samspillet (nettoposteringer) mellom BEV og BOA er en av nøklene for å gå i balanse på ordinær drift. For å unngå å redusere aktivitetsnivået så burde dette beløpet ideelt sett vært hentet inn fra enten øremerkede midler i BEV eller BOA. Det innebærer nettoposteringene burde vært på 65,6 millioner kun for å gå i balanse, og ytterligere økning for å kunne bidra til å dekke inn tidligere års negative avsetninger 30,7 millioner kroner.

Ser vi til årsbudsjettet på BOA for 2020 i Tabell 5 Utvikling BOA, flerårig, så er det kun budsjettert med 33,7 millioner i posteringer som vil berøre BEV av en budsjettert BOA-portefølje (kostnadsnivå) på 156,4 millioner kroner. Også her er troverdigheten til budsjettene er lav, og det er derfor en del usikkerhet rundt tallene. Nettoposteringene består av flere poster, noen som genererer inntekter og andre som genererer utgifter i BEV. Det er all grunn til ikke bare å ha fokus på godskriving av lønn og indirekte kostnader i BEV, men også på andelen egenfinansiering vi fører tilbake til BOA.

Sonni Olsen
dekan

—

Frode G. Larsen
fakultetsdirektør

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

- 1 Tertialrapport for HSL-fakultetet 2. tertial 2020 vedlegg 1 tabeller
- 2 Tertialrapport for HSL-fakultetet 2. tertial 2020 vedlegg 2 leseveiledning/forklaring